

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Ринкові перетворення, що відбуваються в економіці України, висувають підвищені вимоги щодо інформації, яка представлена у фінансовій звітності суб'єктів господарювання. Ведення бухгалтерського обліку та підготовка фінансової звітності має відповідати нормативно-правовій базі, а саме Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» та розробленим національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку. Важливе місце в організації бухгалтерського обліку беззаперечно займає облікова політика, оскільки вона є першим і одним з основних етапів побудови злагодженої роботи підприємства.

Питання формування облікової політики розглянуті в працях вітчизняних та зарубіжних науковців: Ф.Ф. Бутинця, Я.В. Соколова, Є.В. Мниха, С.Ф. Голова, М.Г. Чумаченка, М.В. Кужельного, В.В. Сопка, М.Ф. Огійчука, М.Т. Білухи, А.С. Бакаєва. Однак, у сучасних умовах на процес формування облікової політики звертається недостатня увага як з боку працівників бухгалтерської служби, так і з боку власників, адміністрації підприємства. Тому проблема формування та реалізації облікової політики підприємств потребує подальшого вивчення та дослідження.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Конкретні, індивідуальні правила та принципи обліку підприємства затверджуються наказом про облікову політику. У процесі розробки цього документа рекомендуємо враховувати вимоги міжнародних стандартів бухгалтерської звітності.

Офіційно типової форми наказу (положення) про облікову політику не затверджено. Підприємство самостійно встановлює “норми” облікової політики (які, безперечно, повинні базуватись на нормах П(С)БО), з огляду на специфіку свого бізнесу. У листі від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793 Міністерство фінансів України зазначає: “Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документа включати недоцільно, як імперативні для застосування підприємством норми”.

Отже, підприємство, враховуючи норми чинного законодавства, самостійно визначає облікову політику, фіксуючи у відповідному наказі визначальні аспекти облікового процесу: осіб, відповідальних за зміст фінансових звітів, порядок розробки документів, підстави для проведення бухгалтерських записів, терміни подання первинних документів до бухгалтерії, форму ведення бухгалтерського обліку та інші важливі моменти.

Щодо виробничих запасів, то для правильної організації бухгалтерського обліку необхідно відповісти на декілька запитань:

– звідки, коли, скільки і на яку суму надійшли виробничі запаси, як виконуються програми постачання;

– коли, кому і скільки відпущено виробничих запасів;

– як виконується програма виробничого споживання;

– який залишок по окремих видах виробничих запасів, і як дотримуються ліміти [1].

Важливо зазначити, що необхідними передумовами правильної організації обліку виробничих запасів є:

– раціональна організація складського господарства;

– розробка номенклатури виробничих запасів;

– наявність інструкції з обліку виробничих запасів; правильне групування (класифікація) виробничих запасів;

– розробка норм витрачання виробничих запасів [1].

На нашу думку, основними завданнями організації обліку виробничих запасів на підприємстві є:

– визначення відповідальної особи за ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів;

– затвердження переліку посад, які відповідають за одержання виробничих запасів;

– визначення складу постійно діючої інвентаризаційної комісії та встановлення строків інвентаризації;

– встановлення відповідальних осіб за первинний облік на складах;

– організація аналітичного обліку руху виробничих запасів;

– розроблення графіку документообігу;

– контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням виробничих запасів та їх збереженням за місцем зберігання і на всіх стадіях обробки;

– об'єктивна оцінка виробничих запасів;

– розрахунок фактичної собівартості витрачених матеріалів та їх залишків за місцем зберігання і статтями балансу;

– виявлення всіх витрат, пов'язаних з придбанням або виготовленням виробничих запасів та визначення первісної вартості.

Також, на нашу думку, розробляючи політику обліку виробничих запасів, слід було б на окремому підприємстві розробити спеціальне доповнення (додаток) до Наказу про облікову політику про облік виробничих запасів, де зазначити основні моменти щодо обліку і контролю виробничих запасів. В даному доповненні слід виділити всю необхідну інформацію про виробничі запаси підприємства: їх види, склад та структуру, норми закупівель виробничих запасів, кількість партій та строки поставок, групи первинних документів щодо виробничих запасів, місця зберігання, норми витрачання виробничих запасів, методи оцінки та вибуття виробничих запасів, терміни зберігання, відповідальних осіб за контроль, рух та використання виробничих запасів та інші елементи кожного відповідно до особливостей господарської діяльності підприємства. Відповіді на всі ці питання дійсно допоможуть керівнику використовувати облікову політику як ефективний інструмент організації бухгалтерського обліку, що і в свою чергу, знайде відповідне відображення і у фінансових результатах підприємства.

Отже, впровадження облікової політики на підприємстві є важливим фактором для правильної організації ведення бухгалтерського обліку не лише на рівні галузі, а й на самому підприємстві. Наявність наказу про облікову політику дає змогу контролювати відповідність складання фінансової звітності підприємства. Також слід відмітити, що для більш ефективної бухгалтерської служби підприємств необхідно на державному рівні регламентувати порядок розробки, організаційні основи впровадження, контролю, зміни облікової політики підприємств. Облікова політика стосовно виробничих запасів має розкривати їх склад, методику обліку та розподілу між видами виробничих та іншими структурними підрозділами підприємства.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – 5-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2007. – 726 с.